

כוגעת בראש השרביט

השרביט בידן, ויש להן כוח לעשות חיל • הבמה
והדרך אליה, בראיון מרתק ופורימי עם זכות
פרס הנובל שלנו • תנו לה מפרי ידיה

ז. ברכה

ויהי בימי חודש אדר, הוא החודש העליון של השנה; ויאמרו סופרות המלך אישה לרעותה: "אי היא האישה אשר תקבל את פרס הנובל?" וישלחו ביד הרצים השאלה להתדיין. וימצאו הנשים אשר כל יודעי דת ודין אמרו לתת להן הפרס, כי מוכרות המה וידוע שמן. והרצים יצאו דחופים לקיים את דברן. והסופרות כתבו כן, ויחתמו בטבעת המלך...

את וודאי מכירה אותן, את הנוגעות בראש השרביט. אולי מקרוב, אולי מרחוק אך קרוב אל הלב, ואולי תלוי היכן יושבת בהופעה האחרונה שלהן... הדרך שלהן אל הבמה לא עברה תחת אור הזרקורים. היא הייתה קשה, מפרכת ועיתים מייאשת. לא תמיד ראו את האור שבקצה המנורה. אך לבסוף, הן יצאו לאור. העלינו לבמת החיים את גב' רות רפפורט, סופרת ותיקה ונערצת, גב' אורנית עובדיה, שף-קונדיטור ומתכונאית, ואת גב' אסתי ליסצין, שחקנית, מאלתרת ויוצרת. מהבמה, הן מספרות על הדרך, העוצמות, וכל מה שנותן להן וייתן גם לכן כוח. לעשות חיל.

• קסם ברגע •

על הבמה: גב' אסתי ליסצין, שחקנית, מאלתרת ויוצרת
פרס נובל ל: אילתורולוגיה

בימים ההם...

איך התחיל הכול?

"זאת שאלה מעניינת... איך באמת הגעתי לתחום?", היא מנסה לשחזר, "האמת, מאז ומתמיד צחוק והומור היו חלק מחיי. זו מתנה מדדימה, להכניס כל דבר למשקפיים של שמחת חיים. מגיל קטן כולם נהנו לצחוק יחד איתי ולהיסחף בגישה המצחיקה שלי לחיים. בהמשך, כאשר פניתי ללימוד מקצוע הביתי שכמה שאני טובה בהומור, אהיה טובה יותר אם אלמד אותו..."

כך למדתי במשך כמה שנים תחומי משחק ובימוי שונים, והתחלתי לערוך סדנאות צחוק לקהל מגוון. לאימפרוביזציה (= אומנות האלתור) נחשפתי לפני עשר שנים בקורס שעסק בנושאים שונים

"האלתור כנראה עשה לי משהו בראש, כי הרעיון שעלה לי היה מאולתר לגמרי - החלטתי שבוודאי יהיה בכיתות הלימוד כבל אחד בשבילי. ובעצם, זה היה המוצא האחרון לקהל המחכה בחוסר סבלנות ולמארגנת שאינה חולמת איפה אני"

בתכלית.

עד היום אין לי מושג מדוע הזכר התחום", היא מחייכת, "אולי במיוחד בשבילי... מיד כששמעתי על האלתור, אהבתי את התחום. לקחו לי שנתיים בהן חקרתי את תחום האלתור, וניסיתי אותו על כולם מסביבי ולאחריהן - קפצתי למים.

ההופעות הראשונות שלי, שנערכו במעט חשש, נחלו הצלחה מבורכת ברוך ה'. באלתור, סוד הקסם הוא אומנות היצירה על הבמה בלי הכנה מראש, והביקוש לקסם הזה הלך וגבר במהירות. איך אומרים? "היא צוחקת, "מאז הכול היסטוריה. היום מכנים אותי ברחוב: "אלתור ברגע". ואני משתדלת לקבל על עצמי באהבה את העובדה שזה כנראה יהיה השם שלי לנצח..."

ויהי בימי...

סיפור מעניין שקרה לי:

"סיפור מעניין? יש לי עשרות כאלו...", היא צוחקת, כמובן. "אבל יש כמה שאי אפשר לשכוח. לפני כמה חודשים, ממש בימי 'בין הסגרים', נסעתי להופעה רבת משתתפות. הגענו למקום, אני והצוות, ופסיעה לפני המדרגה המובילה אל הבמה - גיליתי ששכחתי בבית את הכבל השייך לאורגן... בידיים רועדות חייגתי לנהג שלקח אותנו, וביקשתי ממנו בלחישות מבוהלות שילך לחפש לנו בחנויות האזור את הכבל החסר. תוך כדי השיחה, מתקשרת אלי המארגנת ושואלת בנימה לחוצה: "נו? אתן מתחילות?" גייסתי את כל השלווה שלא נותרה בי, וענתי לה בנינוחות מעושה: "בטח, רק כמה דקות התארגנות ואנחנו מתחילות..."

בינתיים, התקשר הנהג לעדכן שהכבל המבוקש לא נמצא באף חנות באזור... הלב שלי הלם בפראות. באבחה של רגע משמיים, נכנסתי לגג הבניין שבו היינו, שהיה משמש כמוסד כלשהו. האלתור כנראה עשה לי משהו בראש, כי הרעיון שעלה לי היה מאולתר לגמרי - החלטתי שבוודאי יהיה בכיתות הלימוד כבל אחד בשבילי. ובעצם, זה היה המוצא האחרון לקהל המחכה בחוסר סבלנות ולמארגנת שאינה חולמת איפה אני... עברתי מכיתה לכיתה, ובכולן, כמובן, לא היה קצה קצהו של כבל כזה. הוא אמנם מחובר גם לטייפים שונים, אבל היום טיפ זה מושג של פעם... למי יש טיפ בכיתה בימינו?... שנייה לפני שהתייאשתי,

הגעתי לסוף המסדרון. שם, על הרצפה, מונח היה הכבל הנססף. הרמתי אותו כמעט בריקוד, ורצתי אל הבמה. אף אחת לא הבינה מאיפה צמחת, מתנשפת וחסרת נשימה אך עם חיוך ענק על הפנים...

תוך כדי ההופעה, אימצתי שיטות שונות לשיפור הזיכרון, שיסייעו לי לזכור להשיב את הכבל לבעליו, קרי: למסדרון המוסד. לא אספר לכן אילו בדיוק... מה שכן אגלה לכן, שבסוף המופע יצאתי מקושטת בתזכורות בצורת קשקושים שונים ומשונים בזרועותיי... הם הזכירו לי היטב להחזיר אותו, את הכבל המסכן, וכך שניה אחרי מחיאות הכפיים חמקתי פנימה. אבל. אופס! רק נכנסתי לבניין, והנה, מזכירה 'אדיבה' הופיעה מול, סוקרת אותי במבט תוהה. האמת, אני הייתי נוהגת בדיק כמותה מול אישה מתנשפת שפורצת לבניין בית הספר בשעת ערב מאוחרת... "את מחפשת משהו?" היא שאלה לבסוף, כשהכבל המבוש מתכווץ לו ביד. "אהמ... אני מחפשת את היציאה!" הכרזתי בבטחה. זה לא היה שקר, באותם רגעים מביכים, חיפשתי רק את היציאה. ולמול פניה של המזכירה ההמומה, הנחתי מאחורי גבי את הכבל ויצאתי מהמבנה, לחיים ולשלום...

ונהפוך הוא...

אני, הקורונה והחיים שהתהפכו:

"כאשר נחת בארץ גניף קטן ובלתי נראה, הייתי בטוחה, כמו כולנו - שהנה, עוד שבוע-שבועיים והחיים שבים למסלולם. אך התבדונו, לצערנו, והסגרים רדפו זה את זה. בתחילה, לא רציתי להופיע באמצעים ווירטואליים. עיקר החוויה באימפרוביזציה

ובעצם

אומנויות הבמה עם הקהל. בלי הפרגונים, לא אדע אם הצחקתי

בכל תחומי היא קשר העין הצחוק שלכן, החיוכים רציתי להופיע... איך מישהו, או שמא אמרתי

בדיחת קרש לעושה? אבל הבקשות רדפו זו את זו, ולאחר עשרות תחנונים בנוסח: "אסתי, בבקשה! רק תאמרי כמה מילים במרחב הקולי!" החלטתי שזהו זה, אין לי דרך להתעלם מהמציאות. קיבלתי כלים לשמח נשים בסגר ובקורונה, ועלי להשתמש בהם. ולא רק לאלתר לעצמי בבית... (כן כן. משחקי אלתור ביתיים זו דרך נהדרת להעביר את הזמן...) כך, פניתי ללימודי רטוריקה והפעלה בשמע,

ובקריצה:

ספר הלך ברחוב ופגש עיפרון. אמר הספר לעיפרון: "איי, אתה דוקר!" התהפך העיפרון ומחק את הספר. "נו, מה יש לך לומר אחרי שליטפתי אותך בעדינות?" שאל העיפרון את הספר: ענה הספר: "אין מילים."

אחר הדברים האלה...

האג'נדה שלי בעבודה:

"יגעת ומצאת תאמין. בדגש על יגעת. עבודה קשה, אך נכונה - שווה את זה. המסע שלי לבמה היה ועדיין מלווה בהמון יגיעה ועמל, ובעיקר - אמונה. להיות מולחן על הבמה, ולאלתר ברגע, זה לא משהו שעושים ברגע... זה דרש ממני המון כוחות ועבודה עצמית, יחד עם הכישרון שהוא הבסיס, ב"ה. לעיתים חשתי כדוחפת קירות, עיתים כמטפסת הרים. אבל הדגל שמתנוסס למעלה, גורם לי להמשיך לטפס. אף פעם לא התייאשתי, גם כאשר נדרשו ממני יכולות אלתור בלתי צפויות, ולאז דווקא על הבמה. רק כך, בסייעתא דשמיא, הגעתי להיכן שאני נמצאת היום."

לקיים את איגרת הפורים...

טיפ שווה מהמבט שלי:

"תנסי - ובס"ד, תצליחי! מעט דומה לאג'נדה שלי, אבל זהו בעצם המוטו של חיי. כשמנסים, עם כל הכוח והאופטימיות, מישרים מבט קדימה ומעזים לקפוץ למים - בעזרת ה' מצליחים.

ובבחינת 'נאה דורשת ונאה מקיימת', אשתף אתכן בסיפור שהוכיח לי כמה המשפט הזה נכון. הוזמנתי לסדנה בעיר מרוחקת. כאשר הגעתי למקום, גיליתי קבוצה ישנונית שלא התאימה כלל ל'מצב' שדורשת סדנה. ובכלל, תנאי השטח היו קשים ולא התאימו לי כלל. מיד כשנכנסתי, שלחה אלי המארגנת מבטים מרחמים. "הסדנה נועדה לכישלון", היא לחשה לי ב'עידוד', אך אני החלטתי לנסות. "את תצליחי!" לחשתי לעצמי, ועליתי לבמה מלווה בפרק תהילים. שמטתי את כל התכנונים וכל המערכים, ועליתי לבמה כששפתי ממלמלות: 'ה' שפתי תפתח', בלי לדעת מה אני עושה ברגע הבא. בהברקה שמימית ממש, פשוט לקחתי את כל הניסיון שצברתי ואיחדתי אותו לכדי הופעה אחת, מצחיקה עד דמעות. זו הייתה אחת ההופעות המוצלחות שאני זוכרת", היא מציינת בסיפוק, "המארגנת שניגשה אלי לאחר שנדמו רעמי מחיאות הכפיים בחיוך קורן אישרה לי את המסקנה. "אני לא מבינה מה עשית כאן!" היא אמרה לי בהערכה, "הייתי בטוחה שלא תוכלי להעביר פה רבע סדנה אפילו, וריחמתי עליך מהרגע שנכנסת לכאן. אין לי מושג מה עשית!" היא תלתה בי עיניים מעריצות, ממתינה לשמוע את נוסחת הקסם שלי. לא הייתה לי אף נוסחת קסמים. ניסיתי, בלי להתייאש, ומשמיים סייעו לי 'הרימו' לי את ההופעה".

עוד ביס בקריצה:

מיהו טבעוני? חס על חי, חי על חסה ומת צעיר ובריא.

קו נקודה

מכון לאבחון ייעוץ גרפולוגי
בהנהלת ע"ר חס-מלששין

מודאגים מהמתבגר/ת?

אין אגוז קשה לפיצוח,
כשיש לך מפצח מספיק טוב!

חדשו אפשרות לפגישות ייעוץ מרחוק

סייע להורים ומטפלים. הכוונה בעזרת ייעוץ גרפולוגי - חינוכי

kavnekuda1@gmail.com | 02-5618127 | kavnekuda.co.il

• זה כל הסיפור •

על הבמה: גב' רות רפפורט, סופרת ותיקה ונערצת פרס נובל ל: ספרות

בימים ההם...

איך התחיל הכל?

"הכל התחיל", משחזרת גב' רפפורט, "מדמיון מאוד מפותח שבו חנן אותי הקב"ה. מגיל צעיר מאוד, שמונה או תשע, כבר דמיינתי לי המשכים לספרים שאהבתי ונגמרו מהר מדי... ענני הדמיונות והחלומות היו החברים הכי טובים שלי, ובמשך שעות ארוכות שיטתי עליהם, שוכחת עולם ומלואו. בסביבות גיל ארבע עשרה, התחלתי להעלות את הדמיונות הללו על הכתב. הם יצאו לא רע, ואפילו מרתקים יותר מהסיפור המקורי, וכך התחלתי להמציא סיפורים חדשים בעצמי ולכתוב אותם. במשך ארבע שנים, הייתי יושבת וכותבת כל יום במשך שעות, למגירה... בגיל שמונה עשרה, הוצאתי את ספרי הראשון לאור. ומאז, אני כותבת ב"ה עד עצם היום הזה".

והי בימי...

סיפור מעניין שקרה לי:

"אשתך אתכן בשתי הזדמנויות מעניינות בהן אני נהנית לצפות מן הצד. הראשונה, איך לא- בפורים, כאשר אני צועדת ברחוב הפורימי, ומזהה ילדות שהתחפשו לשמות הספרים שלי כמו 'עשרים ואחד בבית אחד'... בכלל, פעמים רבות אני שומעת אנשים מתווכחים על הספרים שלי. אני מאזינה לדיונים מן הצד בחיוך, ונהנית לשמוע לאילו מסקנות מפתיעות לוקחים אנשים את יצירותיי".

ונהפוך הוא...

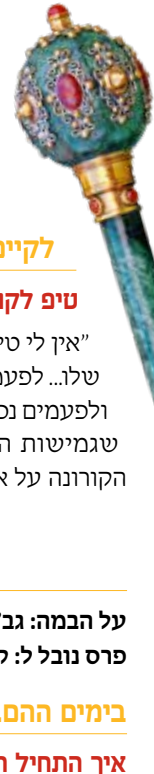
אני, הקורונה, והחיים שהתהפכו:

"החיים בצל הקורונה?" היא נאנחת, "זה ממש לא קל. הילדים בבית, משתעממים עד קצה גבול היכולת, ואני חייבת לכתוב כרגיל, אחרת לא ייצאו ספרים בזמן. ומה זה אומר? עבודה בשעות ל א שעות. לילות שלמים אני יושבת וכותבת בשקט שמשתרר סוף סוף בבית."

גמישות וחיוך בצד:

למה מת המון? כי הוא לא ידע לרדת מהעץ.

"אני לא מבינה מה עשית כאן!" היא אמרה לי בהערכה, "הייתי בטוחה שלא תוכלי להעביר פה רבע סדנה, אפילו, וריחמתי עלייך מהרגע שנכנסת לכאן. אין לי מושג מה עשית!" היא תלתה בי עיניים מעריצות, ממתינה לשמוע את נוסחת הקסם שלי"

נכון שזה לא קל, אבל ברוך ה' שיש לי כלי להפיג שעמום בבתים אחרים".

אחר הדברים האלה...

האג'נדה שלי בעבודה:

"שמעתי פעם ציטוט, בשמו של הסופר חיים ולדר: "השראה זאת המצאה של עצלנים". אהבתי את המשפט הזה, ולקחתי אותו כסלוגן אישי. נכון שיש ימים בהם קל יותר לכתוב ויש השראה. אבל אסור שתירוץ ה'חוסר השראה' ישמש אמתלה לא לכתוב".

לקיים את איגרת הפורים הזאת...

טיפ לקוראות מהמבט שלי:

"אין לי טיפים", היא קורצת, "לכל יום יש את הטיפ שלו... לפעמים טוב לי לסלוח לעצמי שלא הספקתי; ולפעמים נכון יותר להטיף לעצמי מוסר. אני חושבת שגמישות היא סוד הקיום שלנו תמיד, ובתקופת הקורונה על אחת כמה וכמה".

• טעימות מהחיים •

על הבמה: גב' אורנית עובדיה, שף-קונדיטור ומתכונאית פרס נובל ל: קולינריה, תורת הכימיה של המזון.

בימים ההם...

איך התחיל הכול?

"אני זוכרת את עצמי, מגיל קטן, עומדת ליד אמי במטבח. תמיד אהבתי בישול, ותמיד הייתי ליד אימא וסבתא בשטח... התחלתי לבשל ממש מוקדם, ובגיל שש עשרה התחלתי לעבוד במסעדה איטלקית. בהמשך, החלטתי שאני רוצה להעמיק בתחום, ונרשמתי ללימודים בתדמור. מאז, אני כבר 26 שנים אופה, מבשלת ומטגנת, כותבת לכן מתכונים ועוסקת באהבה בתחום הקרוב לליבי".

והי בימי...

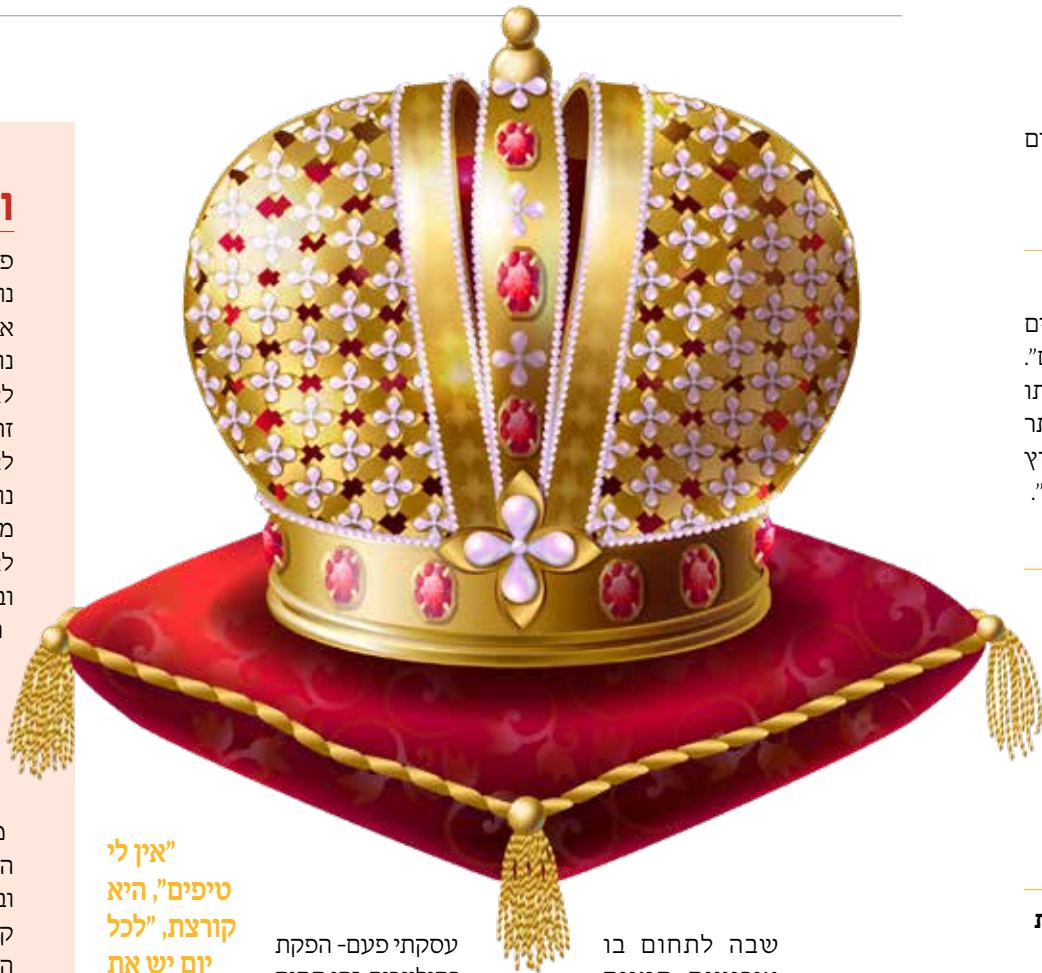
סיפור מעניין שקרה לי:

"לאחר שהחלטתי לעזוב את עולם המסעדות, ולנסות בתחום הקולינריה אפיקים חדשים, חיפשתי עבודה. קיבלתי הצעה למשרת עוזרת שף בבי"ס לקולינריה המעביר סדנאות בישול. החלטתי להירשם לעבודה, וקיוויתי להתקדם שם ביום מן הימים גם למשרת שף, וללמד את התחום. כך, אף על פי שכבר הספקתי להיות שף של כמה מטבחים רציניים הגעתי לביה"ס, והתקבלתי לעבודה. הסיוע מן השמיים הגיע מכיוון בלתי צפוי בכלל- מנהלי המקום מצאו פתאום צורך בשפית נוספת שתלמד את החומר, ומצאו---אותי, איך לא? משם, הדרך הייתה קצרה אל המטבח שלכן ואל ספרי המתכונים שלי, שאתן ואני אוהבות כל כך".

ונהפוך הוא...

אני, הקורונה, והחיים שהתהפכו:

"הקורונה השפיעה על עבודתי בהחלט, אך לא שלחה אותי הביתה. מזון לא יוצא לעולם לחל"ת, וכך מצאתי את עצמי

"אין לי

טיפים", היא

קורצת, "לכל

יום יש את

הטיפ שלו...

לפעמים טוב

לי לסלוח

לעצמי שלא

הספקתי,

ולפעמים

נכון יותר

להטיף

לעצמי

מוסר. אני

חושבת

שגמישות

היא סוד

הקיום

שלנו תמיד,

ובתקופת

הקורונה על

אחת כמה

וכמה"

והזוכה הוא...

פרס נובל הוא פרס כספי המחולק מטעם ממשלות נורבגיה ושבדיה לקידום האנושות. הכספים באים מקרן אותה יסד אלפרד נובל- כימאי ותעשיין שבדי, בצוואתו. נובל המציא תרכובות וחומרים קטלניים המסוכנים לאנושות, שנעשה בהם שימוש מסכן חיים, אף שלא זה היה ייעודם מבחינתו. בעקבות המצאותיו, נעשה לאחד מעשירי תבל. רדוף רגשות אשמה ומדוכא, מת נובל כשבצוואתו הוריש חלק נכבד מרכושו, תשעה מיליון דולר, לטובת חלוקת פרסי נובל לאנשים שהועילו לאנושות.

ובאווירה פורימית, מעניין לדעת שישנו פרס נוסף הנקרא: 'פרס איג נובל'. הפרס מהווה חיקוי הומוריסטי של פרס נובל. הוא מכיר באותם תחומים בהם עוסק פרס נובל המקורי ומעניק למדענים ולחוקרים פרסים עבור תגליות בתחומי התמחותם, אך בנושאים מגוחכים.

קבוצת חוקרים יפניים חקרו את ההשפעה של מוזיקת אופרה על מטופלים שעברו השתלת איברים. ה'מטופלים' שהשתתפו במחקר היו קטנים ואפורים ובעלי זנבות ארוכים... ניחשתן? כמובן, היו אלו עכברים. קבוצת חוקרים אחרת הגיעה למסקנה שלאדם יש את היכולת ללכת על פני המים, בתנאי שהדבר יקרה על אדמת הירח. גילוי ש'הציל' את האנושות...

פרס נוסף הוענק לחוקר בריטי שהוכיח תאוריה 'קריטית' לפיה ככל שפרה נחה למשך זמן ארוך יותר, כך עולה הסיכוי שהיא תקום בתוך זמן קצר. מצד שני, כאשר הפרה עומדת, הרבה יותר קשה לשער כמה זמן יחלוף לפני שהיא תחליט לשכב ולנוח...

זוכי פרס איג נובל נוהגים להגיע לטקס קבלת הפרס במצב רוח מרומם ולחגוג את "ניצחונם" בעליזות ובהומור. דוגמה לחגיגה כזו, התרחשה בשנת תשנ"ב (1992) כאשר פרופסור זכה בפרס בכימיה בעקבות חלקו בתגלית הכימית החשובה ביותר של המאה העשרים - פיתוח מאכל 'ג'לי' כחול. חברת ג'נרל פודס תרמה את חלקה לחגיגה כאשר סיפקה לממציא המהולל טיסה במטוס פרטי למקום הטקס. הוא ועמיתיו היו לבושים בכחול מכף רגל ועד ראש, וכל המשתתפים קיבלו טעימה של מנת ג'לי דביקה בצבע כחול.

ועוד הפתעה: חלק מהמחקרים המגוחכים שזיכו את בעליהם בפרס נובל, התגלו לבסוף דווקא כבעלי משמעות. מקרה כזה ארע בשנת תשס"ו (2006) כאשר פרס איג נובל בביולוגיה ניתן לחוקר שגילה את "התגלית המרעישת" לפיה יתושים נמשכים לריחה ה'ענוג' של גבינת לימבורגר בלגית. למרות שהדבר היה נראה כעובדה מוזרה ושולית, היא הובילה לבסוף להמצאה גאונית: מלכודת יתושים המצוידת בגבינת לימבורגר! ההמצאה הפכה לפופולארית ביותר באפריקה, בה יתושים נגועים במלריה הפיצו את המחלה המסוכנת, והצילה את חייהם של אלפי אנשים בעשרת השנים האחרונות.

אז שווה לנסות?

